

DEO OPTIMO MAXIMO VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCE ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS

MEDICORVM DIE IOVIS III. MARTII.

M. VICTORE PALLV Doctore Medico Moderatore.

An vinum album moueat catarrhos?

930

IN hominum genus summa est benignitas naturæ, quæ rebus ad vitam nostram necessariis iucunditatem aspergit. Non minus enim viuimus aëre quam cibo & potu, aëris autem varietas non caret vtili delectatione: ille in montibus tenuis, in vallibus crassior, in patentibus campis vtriusque extremi particeps spiratur. In ciborum apparatu artificiosa condimenta frustra certant cum natiuis saporibus, periculis temerè vescimur, operam perdunt cupiditatis, dum exotica venantur gulæ irritamenta. Lure deridebis coquos, qui garo cibi desiderium non elucenti mouent, & fungis carnis suauitatem inducunt, nec quod mortiferum est educunt. Quippe ciborum plus quam satis est vnicuique suppeditat natale solum, cibi vero à cibis differunt, inter frumenta excellit triticum, inter legumina oryza, melopepones citrullis suauiores non meliores, ficus & vix omnium arborum fructibus præstant, olera cedunt lactucis, radices caritis, aprugna reliquarum quadrupedum carnis anteponenda, ex auibus elige turdum, ex piscibus marinos, ex marinis draconem. Febricitantes piscibus, non consummatis aut expresse vtiliter sustentabis. Quæ minus nutriunt quam ouipara, lac asininum vt & caro homines facit asininos.

DE nostro potu rite sollicita fuit communis parens, non parum illi deberemus si solam aquam nobis propinasset, illâ nihil melius homini sitienti, quis eam nutrire inficietur, & humoris aquei nobis infiti iacturam quotidie sarcire? apparet aquæ necessitas ex facili & obuiâ eius copiâ, ars naturam imitatur in suppeditando quod sitim restinguat. Ne agricolis sua bona inuideamus, cernimus in triuiis iuges aquæ ductus à suo fonte parum degeneres, vinam illi testâ aut latere non plumbo constarent. cisternæ urbana fere sunt aquarum receptacula, fontes ipsos æmulantur si aquam tonante loue è nubibus excussam asseruent. Puteos non repones in postremo loco, si frequente haultu celebrentur, illi quippe hyberno calore, æstiuo frigore ad nostros vsus se se accommodant. Fontes tamen è locis excelsis & ad orientem obiectis erumpentes neminem non alliciunt, quod aquam puram ex viuâ rupe vel fortuito meatu plerumque effundant. Flumina lauari quàm bibere volentibus aptiora sunt, dum tendunt ad mare fontium bonitatem amittunt, lacus à brutis animalibus siti cunctis, nec monstrosas generationes horrescentibus adiri possunt. Aquæ metallicæ plus nocent quam iuuant.

VINUM est alterum sitis allevamentum, nullum eo præstantius ars inuenit, non passim vt aqua fluit, ne pecudes & homines pecudum similes gratis inebriantur. Benignus is liquor innumeraabilia nobis affert commoda, vires recreat, & celeriter instaurat, vsu moderato stomachi coctionem iuuat, substantiæ tenuitate facilem reddit ciborum distributionem, naturam excitulat ad superuacaneorum excretionem, pituitam crassam incidit, cruditates percoquit, bilem refrænât, eamque per sudores aut vrinas emittit, succum melancholicum mitigat, cor exhilarat, coloris suauitatem conciliat, spiritus exhaustos reficit, calorem adauget, corpus vegetat, facultates omnes roborat, vitam producit. Tam iucundi potus præstantia internoscitur odore, vinum enim fragrans magnum facit spiritus tenuis prouentum, bene nutrit, sanguinem laudabilem generat, sed *voluptuosa* est. Vinum autem quod insuauis est odoris, hominum naturæ horrorem incutit, succum melancholicum parit, sanguinem vitiat, caput doloribus vexat. Internoscitur & sapore, vinum dulce confert thoraci, nocet visceribus: Austerum non est euchyrium, sed ventriculorum roborat, fluxiones sistit, aluum confirmat, acerbum est diureticum, crassos humores extenuat: Amarum omnem laudabilem succum amittit.

COLOR etiam multiplici bonitate vinum distinguit, nigrum quale exprimitur ex vuis nigris diu maceratis apud Burgundiones, aut Vascones, crassioris est substantiæ, maximè nutrit, sed sanguinem minus laudabilem gignit, obstructions parit, diu in visceribus hæret, multis vaporibus caput tentat, neque iis hominibus propinandum est, quibus venæ melsaraicæ aut hepatis, facile obturantur, omnium quippe vinorum fere insaluberrimum est nigrum, præcipuè si ætatem ferat, & vetustate crassitudinem adeptum fuerit. Vina rubra qualia sunt Aisiana, Parifensis, Remensis, supra modum non calefaciunt, neque caput grauunt, immo bonum sanguinem generant, si tamen substantiæ tenuitate deficiunt, hepar & lienem obstruunt. Nefas est præterire vina clara, flaua, fulua, pellucida, vtpote quæ ad coctionem & succi bonitatem plurimum conferunt, calore enim colorem compensant, suo nitore oculos recreant, vinosos spiritus edunt, dum ministrantur, præ tenuitate celeriter subducuntur, linguæ & palato arident, neque incommoda faciunt quæ in crassioribus vinis reperiuntur, caput tamen non raro feriunt.

EIVS MODI vinis calore quidem inferius est, quod album nominamus, verum vtilitate, & facultate morborum expultrice longè superius, non aliud vinum, (quia colore & substantiâ aquosum est) febricitantibus tuto conceditur, id genus vini adolescentibus maximè congruit, grauissimas insuper molestias leuat, ictero medetur, humores crassos incidit, sanguinem expurgat, sudores & vrinas maximè ciet, hepar non lædit, stomacho nihil adfert molestiæ, renes segni saburrâ expedit, caput nullis fumis ac vaporibus opplet. Hæc corporis pars infinitis incommodis ex cibo & potu afficitur, est enim veluti tectum nebulosæ donis, & inferno halitu sæpius obscuratur. Quæ temperies sit ipsi optabilior, non facile statues, siue frigidius, siue calidius, siue humidius nobis obtigerit cerebrum, in similes ferè morbos incidemus. Frigus quippe superuacanea non digerit, humiditas coaceruat, calor nimis attrahit, nec quemadmodum *temperata* illa *in modum* rectè gubernari queat, & à catarrho vindicari, satis liquet. Quisquis id morbi seriò declinare cupit, à frigore, calore, vento, lunæ radiis, solis æstu recedat, odores, iram, crudelitatem, somnum longum vel diurnum statim à cibo fugiat, ventrem frigidum, iecur præcalidum temperet, allia, cepas, cibos pituitosos, vinum generosum, aut vaporosum oderit cane peius & angue.

Ergo vinum album non mouet catarrhos.

F. M. P.
G. V. M. P.

Proponebat Lutetiæ IOANNES GISSE Remensis. A. R. S. H. M. DC. XLIII.